

محصول استراتژیک زعفران

ایران در زمینه تولید زعفران دارای برند جهانی است. شهرهای زیادی در ایران به عنوان مزارع کاشت زعفران شناخته می‌شوند. اهمیت زعفران بین سایر محصولات کشاورزی به دلیل ارزآوری قابل توجه است. کاشت زعفران در ایران قدیمی ۳۵۰۰ ساله دارد، به طوری که از نظر بیشتر کارشناسان، منشأ پیدایش زعفران در ایران بوده است. حدود ۹۰ درصد زعفران تولید شده در جهان مربوط به ایران است. زعفران در مناطق سردسیر رشد بهتری دارد و به همین دلیل مناطق سردسیر یک گزینه بسیار مناسب برای کاشت زعفران هستند. قائن، فردوس، گناباد، مرند و تربت حیدریه به دلیل برخورداری از وضعیت بومی مساعد و مناسب برای تولید زعفران، به عنوان مراکز اصلی کاشت زعفران به شمار می‌روند. با توجه به اینکه سود تجارت زعفران زیاد است و تجارت این کالانه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان جایگاهی ویژه دارد، توجه به تولید این محصول می‌تواند تأثیر چشمگیر بر رشد اقتصادی کشور داشته باشد.

نیم‌نگاهی به آمار تولید زعفران

صنایع دستی، قلب پهنه اقتصاد

صنایع دستی ایران با قدمتی چند هزار ساله و تنوع بی‌نظیر، نه تنها بخشی از فرهنگ و هویت ملی ما را تشکیل می‌دهند، بلکه یکی از ارکان مهم اقتصاد کشور نیز به شمار می‌روند. این صنایع با ایجاد اشتغال برای هزاران هنرمند و کارآفرین، نقشی بسزا در رونق اقتصادی و توسعه پایدار مناطق مختلف کشور ایفا می‌کنند. با گذشت زمان و تغییرات اجتماعی و اقتصادی، بسیاری از صنایع دستی به تدریج در حال فراموشی هستند. این فراموشی نه تنها به فرهنگ ما خسارت می‌زند، بلکه ممکن است به اقتصاد محلی و معیشت هنرمندان و صنعتگران نیز آسیب برساند. به همین دلیل، ضروری است که برای حفظ و احیای این هنرها اقداماتی انجام شود. آموزش و ترویج صنایع دستی در مدارس، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و حمایت از کارگاه‌های تولیدی می‌تواند به زنده نگه داشتن این هنرها کمک کند.

باتوجه به فعالیت‌های گسترده در این حوزه، از مجموع ۲۵۰ رشته صنایع دستی، اکنون ۹۵ رشته در خراسان رضوی فعال است که ۲۲ رشته از ۹۵ رشته بومی است. خراسان رضوی دارای یک شهر جهانی یعنی مشهد، سه شهر ملی شامل بایگ، فیروزه و لایین، د و روستای ملی شامل بسک و آغداش است. همچنین ۳۱ روستای هدف صنایع دستی در استان شناسایی شده است.

نیم‌نگاهی به آمارها

ظرفیت بزرگ صنایع معدنی برای استان

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی صحیح اقتصادی در هر کشوری مستلزم شناخت امکانات و قابلیت‌های تولیدی و تجاری مناطق مختلف است. سند آمایش سرزمین، یکی از مواردی بوده که برای حرکت در راستای درست و مطابق با فرصت‌ها و تهدیدها نوشته شد. هر چند به گفته فعالان اقتصادی تاکنون نه فقط در خراسان رضوی بلکه در کشور، بسیاری از حرکت‌های صورت گرفته بدون توجه به این سند بوده است. بر اساس سند مصوب آمایش سرزمین (۱۳۹۹) برای استان خراسان رضوی، تقسیم بندی نقشه مطلوب شهرستان مشهد به بخش‌های صنعتی و معدنی نشان می‌دهد که بخش مهم فعالیت‌های مشهد فعالیت‌های صنعتی است. تولید صنایع معدنی به ویژه فلزات اساسی (آهن، مس و طلا) گهر سنگ‌ها، سنگ‌های ساختمانی و فعالیت‌های مصالح ساختمانی از جمله فعالیت‌های مطلوب در این شهرستان به شمار می‌رود. مزیت معدنی این استان در کانی‌های فلزی و به ویژه در سنگ آهن خواف و همچنین معادن مس در منطقه کاشمر است و این در حالی است که هنوز اکتشافات معدنی این استان کامل نشده است و وجود پالایشگاه گازی خانگیران نیز مصرف داخلی در این استان دارد و صادرات نمی‌شود و از این رو، درآمد صادراتی برای استان ندارد.

نیم‌نگاهی به آمار معادن در استان

خراسان رضوی، قطب تولیدات صنایع غذایی

صنایع غذایی خراسان رضوی با بیش از هشتصد واحد صنعتی، بعد از استان‌های تهران و آذربایجان شرقی سومین قطب صنعت غذا در کشور است.

صنایع تبدیلی و غذایی، یکی از صنایع پیشرو و قدیمی در خراسان رضوی محسوب می‌شوند. دلیل آن هم وجود کشاورزی و دامداری به عنوان یکی از پایه‌های اقتصادی استان است. این استان قطب صنایع غذایی کشور است. بر اساس سند آمایش سرزمین حدود ۴۰ درصد پروانه‌های صنعتی صادر شده در استان مربوط به صنایع تبدیلی و غذایی است. طبق پژوهش‌های انجام شده و نظر خبرگان حوزه اقتصاد، تولید فراورده‌های غذایی یکی از رشته‌های فعالیت‌های کلیدی در افق ۱۴۱۴ است. هزار واحد دارای نشان استاندارد در حوزه صنعت غذایی استان فعالیت می‌کنند که این استان رابه قطب تولیدات صنایع غذایی دارای این نشان تبدیل کرده است.

نیم‌نگاهی به آمار حوزه صنایع غذایی استان (سال ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲)

احداث خط دوم راه آهن بافق-طبس- تربت حیدریه

مسیر راه آهن سرخس - بندرعباس از شمال شرق کشور به سواحل جنوب، بخش عمده‌ای از حجم محموله‌های ترانزیتی ریلی کشور را به خود اختصاص داده و اکنون فعال‌ترین کریدور ریلی ایران است. در سال ۱۳۹۷ بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن کالای ترانزیتی در مسیر سرخس - بندرعباس با استفاده از ۱۹ هزار واگن حمل شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۸ درصد رشد داشته است. محموله‌های اصلی ترانزیتی این مسیر از مبدا ترکمنستان، گوگرد، کود شیمیایی، پنبه، مازوت و ماش است. در مسیر سرخس - بندرعباس ۶۱ درصد کالاهای ترانزیتی متعلق به ترکمنستان و ۳۶ درصد متعلق به ازبکستان است.

طرح توسعه سنگان خواف

در سال ۱۳۹۸ حداکثر بار هم‌زمان مصرفی برق در استان‌های خراسان رضوی، شمالی و جنوبی نزدیک به ۴ هزار مگاوات بوده که نسبت به سال گذشته ۵ درصد بیشتر است. این بدان معناست که فقط در یک سال، تقاضای برق سه استان خراسان حدوداً به اندازه ۲۰۰ مگاوات افزایش یافته است. اکنون ظرفیت اسمی تولید برق سه استان خراسان در مجموع نزدیک به ۵ هزار و ۳۵۰ مگاوات است که حدود ۴ هزار و ۲۴۰ مگاوات آن از طریق نیروگاه‌های گازی، ۲۸۹ مگاوات از طریق نیروگاه‌های بخار و نزدیک به ۳۵ مگاوات از طریق نیروگاه‌های بادی تأمین می‌شود.

کنسانتره مس بردسکن

ایران از صادرکنندگان بزرگ مس جهان است. در سال ۱۳۹۷، ایران با صادراتی بیش از ۲۰۹ هزار تن، دومین صادرکننده در خاورمیانه بوده است. مشتریان اصلی کنسانتره مس ایران، کشورهای چین، کره و فیلیپین هستند. در سال‌های گذشته، ارزش سنگ مس و کنسانتره در بازار جهانی با افزایش روبه‌رو بوده، به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۷ به طور متوسط هر تن کنسانتره مس حدود ۹۷۸ دلار فروخته شده است. علاوه بر تقاضای خارجی، در داخل نیز تقاضای برای این محصول وجود دارد. کوره‌های ذوب خریدار اصلی این محصول هستند.

